

نقش سازمان‌های فرهنگی در تحقق سبک زندگی اسلامی به عنوان یکی
از محورهای راهبردی الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت با ارائه راهکارهای عملیاتی
و کاربردی (مطالعه موردی استان هرمزگان)

مسلم شبانی^۱

چکیده

بر اساس اهمیت موضوع نقش سازمان‌های فرهنگی در تحقق سبک زندگی اسلامی، در این پژوهش بر اهمیت نقش‌های شاخص نهادهای اجتماعی در اشاعه سبک زندگی در جامعه تأکید شده است. روش تحقیق در این پژوهش به صورت اسنادی و پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری افراد ۱۸ سال و بالاتر شهرستان بندرعباس می‌باشد که بر اساس فرمول نمونه‌گیری کورکران ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. داده‌ها به کمک ابزار پرسشنامه جمع‌آوری شده و با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در بخش اسنادی نیز به صورت محتوایی نقش‌ها و ماموریت‌های سازمان‌های متولی فرهنگ مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. سؤالات تحقیق درباره نقش راهبردی سازمان‌ها پیرامون الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت با محوریت سبک زندگی تنظیم شده و بر اساس یافته‌های پیمایشی که برآوردی از وضعیت مدل‌های سبک زندگی در شهرستان بندرعباس بوده می‌توان راهکارهای کاربردی زیر را جهت اجرای بهتر و موفق‌تر سیاست‌های فرهنگی نهادهای متولی در جهت عملیاتی کردن الگوی اسلامی ارائه کرد:

---

^۱. کارشناس علوم اجتماعی گرایش پژوهشگری از دانشگاه هرمزگان: moslem.shabani.68@gmail.com

غنی سازی مطالب و محتوای کارگاه ها، نشریات، سیمینارهای علمی - پژوهشی درباره سبک زندگی اسلامی، انجام مطالعات راهبردی و تحقیقات پیرامون فرهنگ عمومی و استفاده از نتایج حاصل در برنامه ریزی های فرهنگی، دخیل کردن نهادها و سازمانهای اجتماعی و تعیین نقش و جایگاه آنها جهت اشاعه و ترویج و گفتمان سازی سبک زندگی در جامعه که که ضرورت ایجاب میکند سیاست محتوایی راهبردی به جای صرف تبلیغات و فضا سازی در برنامه ریزی های فرهنگی جایگزین شود، محوریت فعالیت های تربیتی و معرفتی کادر پروری (تربیت نیروی تراز انقلاب اسلامی) باشد و از ظرفیت استعداد نخبگان و اساتید به صورت هدفمند در برگزاری نشست ها و دوره ها استفاده شود، ساخت برنامه های در خصوص آشناسازی نسل جوان با سبک زندگی اسلامی و نشان دادن برتری فرهنگ اسلامی بر فرهنگ غرب و سایر کشورها، تبیین دقیق سیره پیامبر اعظم در زمینه سبک زندگی، تهیه و ارایه اولویت های پژوهشی مطالعات راهبردی سبک زندگی اسلامی برای موضوعات پایان نامه ها ی رشته های علوم انسانی با محوریت سبک زندگی و بررسی شاخصه های سبک زندگی غربی بصورت فراخوان به دانشگاه ها، در تحقق سبک زندگی اسلامی به حساب می آید.

بیان مسئله

واژه ی Lifestyle به معنی سبک زندگی ، شیوه های متفاوت زندگی کردن را نشان می دهد. این مفهوم که از مفاهیم علوم اجتماعی است در دهه اخیر بسیار مورد توجه عالمان این علوم و مدیران و مسئولین فرهنگی بوده است و از آن به عنوان زیر بنا و بخش حقیقی یک تمدن می توان یاد کرد . از طرفی شیوه ی غربی (Lifestyle) هم اکنون دامن گیر سازمان ها، نهادهای اجتماعی و بدنه ی مدیریتی هر مرزگان نیز شده است.

مفهوم سبک زندگی که به عنوان یکی از ابعاد پیشرفت محسوب می شود عبارت است از شیوه ی زیستن، رفتار اجتماعی، کنش و واکنش و نوع تعاملات در محل کار و اجتماع، خانه و محیط خانواده

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

دارد که تعیین کننده جهت اصلی سبک زندگی بشمار می آیند، ذکر و تأمل بر روی چند مورد از معیارها می تواند این واقعیت را اثبات کند که سبک زندگی اسلامی، آداب، سنن و رفتار اجتماعی، در حال کم رنگ شدن می باشد. اگر نگاهی به آمار مربوط مسائل جامعه به عنوان مثال نهاد خانواده و نظام آن که سنگ بنای انسان در اسلام می باشد، داشته باشیم می بینیم آمار و ارقام در این حوزه نشان از فروپاشی و تزلزل در بنیان و اساس خانواده ها دارد. از یک دهه اخیر نرخ طلاق در جامعه ما ۱۳۰ درصد افزایش یافته و هم اکنون از هر ۵ ازدواج یکی از آنها منجر به طلاق رسمی می شود. این افزایش نرخ طلاق محصول سست شدن و فروپاشی بنیان خانواده هاست. در همین هفت ماهه سال جاری شاهد ۵ درصدی ازدواج و افزایش ۶ درصدی طلاق در جامعه هستیم.

بخش عظیمی از این نابسامانی ها در عرصه زندگی اجتماعی و خانوادگی به واسطه استفاده از جاده صاف کن فرهنگ غرب (ماهواره) است که به واسطه جنگ نرم فرهنگی و شگردهای بکار گرفته شده در آن، به دنبال این هستند که جامعه ی دینی ما را از درون متلاشی کنند.

در مسئله هویت شاهد بحران هویت در نسل جوان هستیم که این موضوع بدان جهت است ده تفکر مدرن غربی به ویژه هنگام ورود به جوامع سنتی، انتقطاع از هویت تاریخی را دامن می زند.

تفکر ناسیونالیسم و ملی گرایی و مکتب ایرانی سعی می کند به جای هویت های دینی همچون هویت امت، هویت جمعی ملی گرایانه را جایگزین کند. از طرفی در بحث ساختار علم، نگرش تجربی به علوم انسانی، جدایی علوم از یکدیگر و اصالت یافتن تجربه و حواس بشری (آمپریسم و پوزیتویسم) خود یک شاخص در سبک زندگی غربی ست که حاکم بر نگرش بخشی از جامعه ما شده است. وقتی به ساختارهای اجتماعی می نگریم نقش برخی از کنشگران فعال اجتماعی همچون روحانیون در حال تقلیل است. در نظام اقتصادی اصالت سودانگاری و تلاش بی وقفه برای زراندوزی مورد توجه بخشی از جامعه قرار گرفته، در الگوی مصرف صدا و سیما به تولید نیازهای کاذب برای ایرانی ها دست زده، در اوقات فراغت جوانان این استان و جامعه ی (

هرمزگان) محوریت تخلف در اوقات فراغت و تمایل به محرمات شرعی و مصرف زدگی افراطی در حال شکل‌گیری است.

در بخش دینداری نیز بخشی از مردم و جامعه هرمزگان تلقی و برداشت سطحی و سلیقه‌ای از شارع مقدس دارند. در موضوعات مختلف از تفریح و سرگمی گرفته تا شادی در جشن‌ها و عروسی‌ها تفسیر به رأی در حال رواج یافتن می‌باشد. لذا جهت اشاعه فرهنگ اسلامی نیاز به همت مضاعف می‌باشد.

در فرهنگ عمومی استان به واسطه‌ای تبلیغات رسانه‌ای و فیلم‌های ماهواره‌ای با رواج روابط نامشروع دختر و پسر مواجه ایم. همچنین فراموشی صله رحم در روابط خانوادگی به وضوح به چشم می‌خورد و مفهوم همسایگی در حال تبدیل شدن به مفهومی بی‌معنا است. این مسئله نه تنها در بدنه جامعه بلکه در نهادها و سازمان‌های استان و حتی مراکز و سازمان‌های فرهنگی هم در حال رشد می‌باشد. تا جایی که در شهرک‌های مسکونی وابسته به سازمان‌های دولتی اهتمام به آداب و سنن در حال رنگ باختن یا کم رنگ شدن می‌باشد. در آداب و معاشرت‌های بسیاری از کارکنان نهادهای خود متولی امر فرهنگ می‌باشند درحالی که روزانه از کنار یکدیگر می‌گذرند به وضوح این بی‌تفاوتی‌ها نسبت به ارزش‌ها را مشاهده می‌کنیم. لذا می‌بایست ابتدا ما در این سازمان‌ها گفتمان سبک زندگی اسلامی و پرهیز از تفکر و سبک زندگی غربی را سرلوحه کار زندگی خود قرار داده و همچنین به عنوان یک دغدغه‌ی عمومی از مسئولین مطالبه نماییم.

اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

زندگی و چگونگی آن همواره دغدغه بشر بوده است. مفاهیم حیات در قرآن، و Life در ادبیات انگلیسی و زندگی در ادبیات و فرهنگ ایرانی و فارسی مبین این قدمت هستند.

سبک زندگی فی الواقع باوری است که برآیند و نتیجه‌آنی رفتار اجتماعی است. به اعتقاد ما مسلمانان دین اسلام دین حداکثری است که برای تمام شعب زندگی برنامه دارد. با توجه به

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

نقش بسیار مهمی که سبک زندگی در تمامی بخش‌های زندگی ایفا می‌کند که تخلف از آن خسارت‌های جبران‌ناپذیری برای ما و خانواده‌ی که در آن هستیم (جامعه) وارد می‌کند.

سبک زندگی واژه‌ای است که اگر اسلامی باشد یقیناً منشأ خیر و اگر تفکر مادی حاکم بر زندگی شد مسبب شر می‌گردد و این اهمیت مسئله را متذکر می‌شود.

امروزه بر کسی پوشیده نیست که سبک زندگی رایج کنونی که بر زبان‌ها جاریست و بخشی از رفتارهای جامعه ما را به خود اختصاص داده است اغلب منظور همان سبک زندگی مهاجم و هژمونی آمریکاست که به عنوان سبک زندگی آمریکایی^۲ مطرح می‌باشد.

واضح و مبرهن است که غرب و آمریکا دنبال جهانی سازی تفکر و شیوه‌ی زیستن خود از طریق فیلم‌ها و رسانه‌ها و غیره می‌باشد و این ابزار دور از دسترس خانواده‌های مردم هرمزگان و فرزندان ما نیست، اگر چاره‌ای نیاندیشیم مدل تربیتی و زندگی فرزندان و نسل‌های آینده ما براساس روش زندگی غربی خواهد بود. اگر این مسئله در بین خانواده‌ها و مردم استان هرمزگان تبیین نشود و مورد تحقیق قرار نگیرد آسیب‌های آن بیش از پیش متوجه ساختار خانواده‌های استان خواهد گردید.

اگر آسیب‌ها و منشأ تفکر غربی در زندگی مردم شناسایی نشود باعث می‌شود در آینده خیلی از بخش‌ها و بنیان‌های خانواده و حتی سیستم‌های بورکراسی و اداری ما غرق سبک و سیاق ادبیات غربی شود و این یعنی متلاشی و متزلزل شدن از درون. از آنجایی که ما نسبت به نسل بعد از خودمان نمی‌توانیم بی تفاوت باشیم و معتقدیم که مبانی اعتقادی، رفتاری و الگوی فعالیت‌هایشان متأثر از نسل کنونی ما خواهد بود فلذا این امر نیاز به توجه جدی دارد تا جلوی سکولاریزه شدن زندگی گرفته شود. با عنایت به اینکه مقام معظم رهبری به عنوان فقیه جامعه، آسیب‌شناسی و علت‌یابی در زمینه عدم پیشرفت لازم در بخش سبک زندگی و فرهنگ زندگی را ضروری خواندند نیاز است همه مردم از هر طیف و جناحی فارغ از هر سلیقه‌ی با

---

²American Lifestyle

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

سازماندهی و مدیریت دستگا‌های دولتی و نهادهای فرهنگی با برنامه ریزی کارشناسانه وارد این مقوله شوند و با آسیب شناسی و فرهنگ سازی در زمینه اصلاح سبک زندگی گام بر دارد و به رسالت خویش عمل نماید.

انجام این پژوهش به کاربردی سازی سبک زندگی اسلامی کمک شایانی می کند چرا که مسیر و نقشه ی راه را مشخص می نماید.

الف) انجام این پژوهش در هر سازمانی باعث خواهد شد که در ابتدا نگرش خود مجموعه و رده های آن به سبک زندگی با رویکرد اسلامی باشد و به ارائه راهکارهای فکری و عملیاتی برای استان در بلند مدت منجر گردد.

ب) انجام این کار پژوهشی با توجه به وجهه ی علمی و تحقیقی که خواهد داشت باعث و بانی خواهد شد که سایر نهادها از جمله دانشگاه ها و آموزش و پرورش و ارگان های دیگر رسمی و دولتی به سهم خود در عملیاتی شدن آن همراه شوند.

هدف اصلی :

بررسی نقش سازمانهای فرهنگی استان در تحقق سبک زندگی اسلامی به عنوان یکی از محورهای راهبردی الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت در ۵ سال آینده به همراه ارائه راهکارهای عملیاتی .

هدف فرعی :

- بررسی نقش سازمان های فرهنگی که مرتبط با مسائل اجتماعی می باشند (از دانشگاهیان و دانشجویان ، اساتید، صدا و سیما، ارشاد، سازمان تبلیغات، بسیج، حوزه های علمیه) در بحث ترویج فرهنگ اسلامی

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

- بررسی میزان تأثیرگذاری سازمان‌های مردم‌نهاد در ترویج تفکر اسلامی بین جوانان از طریق اوقات فراغت و برنامه‌های فرهنگی اجتماعی و ورزشی
- بررسی نقش نهادهای اجتماعی در جلوگیری از ترویج تفکر و فرهنگ غربی در دانشگاه‌ها و فضای جامعه
- برآوردی از وضعیت سبک زندگی در شهرستان بندرعباس به عنوان پرجمعیت‌ترین شهر و مرکز استان هرمزگان
- بررسی نقش سازمان‌های فرهنگی در شناسایی راهکارهای عملیاتی و کاربردی
- بررسی نقش بسیج همگانی در استفاده از ظرفیت همه بخش‌های فرهنگی و نهادهای سیاسی اجتماعی استان در تحقق سبک زندگی اسلامی

سوالات تحقیق

- الف) نقش سازمان‌های فرهنگی استان در تحقق سبک زندگی اسلامی در بخش‌های نامبرده در استان هرمزگان چیست؟
- ب) نقش متولیان فرهنگی استان در فرهنگ‌سازی و گفتمان‌سازی ارزش‌های اسلامی چیست؟
- ج) حوزه‌ی علمیه، بسیج، ارشاد، دانشگاه‌ها، و سازمان تبلیغات به عنوان نهادهای که جامعه را باید به سمت ارزش‌های الهی سوق دهند جهت ترمیم و اصلاح سبک زندگی اسلامی در سطح خانواده‌های کارکنان خود چه راهبردی را باید پیش بگیرند و برای اصلاح سبک زندگی در سایر نهادها و جامعه از چه کانال‌های باید وارد شود و از چه مؤلفه‌هایی استفاده نمایید؟

مبانی دینی پژوهش

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

پوشیده نیست که هر جامعه‌ای متناسب با ارزش‌ها و هنجارهای خود نسخه‌ای برای سایر ابعاد اجتماعی خود می‌پیچد و عملاً برآیند و نمود ارزش‌ها خودش را در رفتار اجتماعی افراد نشان می‌دهد. لذا به اعتقاد ما مسلمانان، دین اسلام یک منظومه‌ای است که برای لحظه لحظه و برای تک‌تک امور ما برنامه دارد. این اعتقاد به دین حداکثری، ما را بر آن داشته که مسئله کلان سبک زندگی که در برگیرنده تمام ابعاد فرهنگی - سیاسی - علمی معرفتی است مورد تحقیق قرار دهیم.

طبیعی است که سبک زندگی سنتی - دینی با مایه‌ها و جوهره شیعی و گرایش‌های اهل بیتی مردم ایران از استحکام دیرینه و با پشتوانه‌ای برخوردار بوده و جامعه ایرانی را به چاره‌و‌اداشت که چگونه نه این را وانهد و نه آن را رد نماید.

لذا جهت حفظ و حراست از مبانی اندیشه دینی نظام و انقلاب و تربیت نسل آینده انقلاب، سبک زندگی اسلامی با عنوان یک رویکرد استراتژیک مطمح نظر جدی باید قرار گیرد. و همچنین با توجه به اهمیت و جایگاه دین در موضوع سبک و شیوه زندگی و تحول آن لازم است که به ارتباط دین و سبک زندگی نیز اشاره شود. دین در مرحله اول با ارائه جهان بینی و ایدئولوژی خاص زیربنای زندگی دین‌مدارانه را می‌سازد، سپس در مرحله بعد دین با ارائه آداب و دستورالعمل‌های خاص برای همه ابعاد زندگی انسان در حقیقت به دنبال شکل‌دهی نوع خاصی از سبک زندگی انسانی است.

مبانی علمی

از منظر و دیدگاه مقام معظم رهبری، جایگاه، سبک زندگی در تشکیل تمدن نوین اسلامی بسیار مهم و کلیدی است.

ایشان تمدن نوین اسلامی را دارای دو بخش و اصل می‌دانند «بخش ابزاری عبارتست از همین ارزشهایی که، امروز به عنوان پیشرفت کشورها مطرح می‌کنیم علم، صنعت، سیاست

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت ماه ۱۳۹۴

، اقتصاد، اقتدار سیاسی و نظامی ، اعتبار بین المللی ، تبلیغ و ابزارهای تبلیغ، همه بخش ابزاری تمدن است ، وسیله است (خامنه ای ۱۳۹۱)

و بخش اصلی تمدن نوین اسلامی عبارت است از « آن چیزهایی ست که متن زندگی ما را تشکیل می دهد که همان سبک زندگی است که عرض کردیم . این بخش حقیقی و اصلی تمدن است ، مثل مسئله خانواده ، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس ، الگوی مصرف، نوع خوراک، نوع آشپزی ، تفریحات ، مسئله خط، مسئله زبان، مسئله کسب و کار ، رفتار ما در محل کار ، رفتار ما در دانشگاه و ... این ها آن بخش های اصلی تمدن است، که متن زندگی انسان است » (خامنه ای ، ۱۳۹۱)

از طرفی با توجه به وظیفه و رسالتی که معظم له برای همه طیف ها - جریانات ، دستگاه ها و نهادها تعریف کرده اند و در این خصوص فرمودند: باید همه احساس کنند که مسئولیت ایجاد تمدن اسلامی نوین بر دوش آنها ست (۹۱/۷/۲۳ جولان خراسانی)

اهمیت سازمان های فرهنگی و مدیریت آنها

دلایل فراوانی را می توان بر اهمیت سازمانهای فرهنگی و مدیریت آنها ، اقامه کرد که عمده ی آن به نقش و کارکردهای فرهنگ در جامعه باز می گردد. فرهنگ در حقیقت راه و رسم و شیوه ی زندگی است و نقش آن برای یک جامعه ، به مثابه روح برای جسم آدمی است ، همچنان که سلامت روحی و روانی انسان نیازمند عنایت جدی و برنامه ریزی و به کار گیری فعالیت و اقدامات مناسب است. و هرگونه بی توجهی و غفلت از آن می تواند به حیات فردی انسان اختلال وارد آورد. و آن را در معرض تهدید جدی قرار دهد، بی توجهی و عدم اهتمام لازم به مقوله ی فعالیت های فرهنگی نیز صدمات و لطمات جبران ناپذیری بر حیات یک ملت وارد آورده آن را در معرض فرسودگی و نابودی قرار می دهد.

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت ماه ۱۳۹۴

دیدگاه‌های مقام معظم رهبری درباره وظایف سازمانهای فرهنگی و مدیریت آنها، بیشتر با بحث مهندسی فرهنگی گره خورده است که بیانگر تأکید ایشان بر فرآیند بودن این وظایف می‌باشد.

« یکی از مهم‌ترین تکالیف ما در درجه اول مهندسی فرهنگ کشور است ، یعنی مشخص کنیم که فرهنگ عمومی و حرکت عظیم درون‌زا و ضرورت بخش و کیفیت بخشی که اسمش فرهنگ است و در درون انسانها و جامعه بوجود می‌آید، چگونه باید باشد، اشکالات و نواقص اش چیست و چگونه باید رفع شود. کندی‌ها و معارضاتش کجاست؟ مجموعه‌ای لازم است که این‌ها را تصویر کند و بعد مثل دست محافظی هوای این فرهنگ را داشته باشد ، نمی‌گویم به طور کامل کنترل کند، چون کنترل فرهنگ به صورت کامل نه ممکن ، نه جایز ، اصلاً رشد فرهنگی با ابتکار و آزادی و میدان دادن به اراده‌هاست ، در این تردیدی نیست ، منتها هوا کار را باید داشت (خامنه‌ای ، ۱۳۷۳)

مقام معظم رهبری بی‌نشاطی و رکود و عدم پیشرفت را از آسیب‌های جدی وظایف سازمان‌های فرهنگی بر می‌شمرند.ایشان ادای وظایف سازمان‌های فرهنگی کشور را دارای دو قسمت مهم عقبه‌ی فکری و خط مقدم اجرایی می‌دانند و معتقدند همه دستگاه‌ها و نهادها در این عرصه دخالت دارند.

اصول مدیریت سازمانهای فرهنگی عبارتند از : زمان‌شناسی، دین‌محوری، انسان‌مداری، انعطاف و پویایی در عین پافشاری بر اصول، مشارکت دادن همه افراد جامعه، تقویت فرهنگ ملی، عقلانیت، جذابیت بخشی، تأکید بر جذب و پرهیز از دفع

نقش سازمان فرهنگ و ارشاد و سازمان تبلیغات در جهت معرفی الگوی ایرانی اسلامی

- بهره‌گیری از امکانات سمعی و بصری خصوصاً اینترنت، کتب و نشریات و برگزاری گردهمایی در ادارات ، و نهادهای اجتماعی

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

- ایجاد ، توسعه و حمایت از مؤسسات فرهنگی، کانون های فکری معرفتی موثر در بحث الگوی اسلامی ایران پیشرفت - سبک زندگی اسلامی و علوم انسانی اسلامی
- شناسایی و حمایت از نویسندگان فکری و ناشرانی که تألیف و چاپ مقاله - کتاب در زمینه گسترش سبک زندگی اشتغال دارند.
- ترویج و گفتمان سازی واجب فراموش شده « امر به معروف و نهی از منکر» و دفاع از امر و نهی از منکر در استان

نقش تربیتی معرفتی بسیج و آموزش و پرورش در اشاعه سبک زندگی

- پرورش و آموزش مدیران تربیتی در مورد سبک زندگی اسلامی از طریق برگزاری دوره آموزشی
- برگزاری مسابقات علمی - فرهنگی با محوریت سبک زندگی در اقشار بسیج به واسطه صالحین
- غنی سازی مطالب نشریات ، سایت ها ، و کارگاه ها و نشست های فکری محتوای سبک زندگی
- برگزاری دوره های طرح ولایت، خط امام با محوریت مبانی فلسفی بنیان های فکری معرفتی دینی

نقش و رسالت حوزه های علمیه استان و طلاب

- احیای مفاهیم قوانی و تفسیر روشن آیات مربوط به سبک زندگی اسلامی
- تفسیر و تشریح روشن، دقیق روایات ، احادیث مربوط به سبک زندگی و تبیین سیره پیامبر اعظم و ائمه اطهار علیهم السلام در زمینه سبک زندگی اسلامی
- گنجانیدن معیارهای اسلامی و قرانی سبک زندگی اسلامی در آموزش طلاب

نقش دانشجویان و تشکل‌های دانشجویی با همکاری دانشگاهها در ترویج الگوی

اسلامی

- ایجاد مراکز مطالعاتی و فکری با محوریت تحول در حوزه علوم انسانی - سبک زندگی اسلامی، الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در دانشگاه‌ها و استان
- تهیه و ارائه اولویت‌های پژوهشی مطالعات راهبردی سبک زندگی اسلامی، شاخص‌های سبک زندگی غربی - نقد و آسیب‌شناسی علوم انسانی رایج در قالب پیشنهاد برای موضوعات پایان‌نامه‌های رشته‌های علوم انسانی به دانشجویان و اساتید.
- هماهنگی برنامه‌های فرهنگی اسلامی در دانشگاه‌ها با نهادها و تشکل‌های دیگر مثل انجمن اسلامی مستقل و دفتر نهاد رهبری دانشگاه‌ها و انجمن‌های علمی رشته‌های علوم انسانی با همکاری معاونت فرهنگی اجتماعی دانشگاه‌ها
- برگزاری جشنواره‌های مبتکرین و مخترین نخبگان دانشجویی همراه فراخوان مقاله نویسی با هدف مشخص با همکاری معاونت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها ما در استان
- تشکیل اتاق فکر منسجم و تشکیلاتی و حمایت از افراد دغدغه‌مند

نقش فرهنگی صدا و سیما در زمینه سازی و گفتمان سازی فرهنگ دینی

- پیگیری تهیه و پخش فیلم‌های سینمایی، پویانمایی، مناسب جهت مقاطع سنی مختلف در راستای ترویج سبک زندگی اسلامی
- زمینه‌سازی ساخت برنامه‌های آشناسازی نسل جوان با سبک زندگی اسلامی و نشان دادن برتری فرهنگ اسلامی بر فرهنگ غرب
- زمینه و بسترسازی صدا و سیما با تبلیغات شبکه‌های داخلی و کیفی کردن برنامه‌های داخلی
- برگزاری مسابقات در خصوص آشنایی با سبک زندگی اسلامی برای کودکان، نوجوانان، تصحیح تبلیغات تلویزیونی از مصرف‌گرایی به سبک زندگی اسلامی

نقش و رسالت سازمان تربیت بدنی در اوقات فراغت

با توجه به اهمیت اوقات فراغت برای نسل جوان و خانواده های آنان و همه اقشار جامعه و برنامه ریزی جهت استفاده بهینه از اوقات یکی از دغدغه های خانواده ها می باشد با توجه به سیل عظیمی از خانواده ها و مردم جامعه، یکی از وظایف و نقش های که برای خود تعریف کرده زمینه سازی جهت ایجاد سرگرمی های حقیقی و بسترسازی مناسب مکان های تفریحی و ورزشی برای همه اقشار جامعه را در اولویت های خود قرار داده تا هم برای جلوگیری از آسیب ها و انحرافات اجتماعی و به حداقل رساندن آنها کاری کرده باشد و هم بهانه را برای افرادی که به بهانه نبود مراکز تفریحی و ورزشی سالم رو به انحرافات و مفاسد اخلاقی می آوردند گرفته باشد. همچنین به اوقات فراغت جهت دهد و جلو آفات آن را بگیرد و هدف از آن سیر و سفر عبرت اندوزی و البته تفریح جسم و روح می باشد.

جایگاه و نقش اقتصاد مقاومتی در سبک زندگی اسلامی

بار بررسی تاریخ نظام جمهوری اسلامی می توانیم ایستادگی در برابر فشارهای متعدد مالی و اقتصادی قدرتهای استکباری جهان نسبت به کشور را به وضوح درک کنیم، به طوری که از ابتدایی شکل گیری انقلاب اسلامی مقابله نظام سلطه گر با آن آغاز شده و این مقابله علاوه بر عرصه سیاست سایر حوزه های اقتصادی، فرهنگی، امنیتی و غیره را نیز در بر گرفته است.

با توجه به شرایط پیش روی کشور، در سالهای اخیر، تحریم های اقتصادی به شدت افزایش یافته است. در همین راستا مقام معظم رهبری با نگاه دقیق و ظریف خود در پیام های نوروزی سالهای اخیر به این مهم توجه وافری داشته اند « اقتصاد مقاومتی » نیز واژه ی ست که ایشان اولین بار در دیدار کارآفرینان در سال ۱۳۸۹ مطرح فرمودند.

براساس محورهای مختلفی که برای اقتصاد مقاومتی در نظر گرفته شده است می توان آن را راه حلی برای کنار گذاشتن سبک زندگی اقتصادی غربی دانست چرا که تمام دانش انباشته و کتاب های مرسوم اقتصادی دنیا را مطالعه کنیم، نظریه یا تجربه ای مدرن و مکتوب درباره

چهارمین کنگرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت ماه ۱۳۹۴

اقتصاد مقاومتی نخواهیم یافت. بنابراین اقتصاد مقاومتی بر مبنای سبک زندگی اسلامی طراحی شده است.

خداوند در آیه ۱۰۴ از سوره مبارکه نساء می فرماید « لا تَهْنِوْ فِی اَتْبِغَاءِ اَلْقَوْمِ اِنْ تَكْنُو تَأْلَمُوْنَ فَانْتَهُم یَأْلَمُوْنَ کَمَا تَأْلَمُوْنَ و تَرْجُوْنَ مِّنَ اللّٰهِ مَا لَا یَرْجُوْنَ و کَانَ اللّٰهُ عَلَیْهَا حَکِیْمًا »

این آیه بیان می نماید که در مقابل دشمنان سرسخت ، روح تهاجم را در خود حفظ کنید زیرا از نظر روانی اثر فوق العاده در کوبیدن روحیه دشمن دارد.

در ادامه آیه استدلال زنده و روشنی برای این حکم بیان می کند و می گوید چرا شما سستی به خرج می دهید. در حالی که اگر شما در جهاد گرفتار درد و رنج می شوید دشمنان شما نیز از این ناراحتیها سهمی دارند ، با این تفاوت که شما امید به کمک و رحمت وسیع پروردگار عالم دارید و آنها فاقد چنین امیدی هستند و در پایان برای تأکید می فرماید : « فراموش نکنید که تمام این ناراحتیها و رنجها و تلاش ها و کوششها و احیاناً سستی ها و مسامحه کارهای شما از دیدگاه علم خدا مخفی نیست » بنابراین ، نتیجه همه آنها را خواهید دید (مکارم شیرازی ، ۱۳۷۴ / ۱ / ۴۷)

پس مسلمانان باید روحیه ی قوی داشته باشند و شکست ها (مثل احد) آنان را سست نکند و به جای موضع تدافعی در تعقیب دشمن و در حالت تهاجمی باشند (قرائتی ، ۱۳۸۳ ، ۲ ، ۳۷۳)

با توجه به این آیه لازمه غلبه بر دشمن، حفظ روحیه تهاجم و عدم سستی می باشد . پس باید توجه داشت که مقابله با تحریم های اقتصادی در شرایط دشوار نباید از روحیه ی مومنین بکاهد چرا که دشمن در صدد است که ضعف و شکست جامعه اسلامی را مشاهده نمایند.

روش پژوهش

روش بکار گرفته شده در تحقیق حاضر روش پیمایشی و اسنادی بوده است. جامعه آماری شامل کلیه افراد ۱۸ سال و بالاتر ساکن شهر بندرعباس بوده است. که بر اساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰ تعداد این افراد ۴۰۲۸۸۹ نفر بوده است. روش نمونه‌گیری تحقیق حاضر خوشه‌ای چند مرحله‌ای می‌باشد بر اساس روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای در پژوهش حاضر عناصر نمونه در چند مرحله انتخاب شده است. ابتدا شهر بندرعباس بر اساس مناطق شهرداری به سه منطقه و هر منطقه نیز خود به سه ناحیه تقسیم شده است. از میان هر ناحیه، محله‌هایی به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شدند. حجم نمونه تحقیق با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر تعیین شده است.

اعتبار و پایایی تحقیق

برای حصول اطمینان از اعتبار ابزار مورد استفاده در پژوهش حاضر، از روش اعتبار محتوایی استفاده شده است. بر این اساس، مراحل شاخص‌سازی مفاهیم و تدوین پرسشنامه، زیر نظر متخصصان و همچنین در طرح سوالات از سوالات مشابهی که در تحقیقات و مقاله‌های معتبر آمده است نیز استفاده گردیده است. برای تعیین روایی مقیاس‌های مورد استفاده در این پژوهش ابتدا از پیش‌آزمونی^۳ بر روی نمونه‌ای ۴۰ نفری که به طور تصادفی از جامعه آماری انتخاب شده بود استفاده شده است؛ و با استفاده از آلفای کرونباخ میزان روایی هر مقیاس مورد سنجش قرار گرفت.

---

^۳. Pre test

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

جدول ۱: ضریب آلفای طیف‌های مورد استفاده در مطالعه نهایی

پرسشنامه نهایی		نام متغیر	ر دیف
ضریب آلفا	تعداد گویه‌ها		
۰/۷۹	۷	فرهنگی	۱
۰/۶۷	۷	اوقات فراغت	۲
۰/۵۰	۷	موسیقیایی	۳
۰/۷۴	۷	ارتباط با دیگران و صله رحم	۴
۰/۷۵	۸	تربیتی و معرفتی	۵

یافته‌های تحقیق

نتایج توصیف آماری حاصل از تحقیق حاکی از آن است که از مجموع پاسخ‌گویان مورد مطالعه ۳۷/۵ درصد (۱۴۴ نفر) را زنان و ۶۲/۵ درصد (۲۴۰ نفر) را زنان تشکیل می‌دهند. همچنین نتایج حاصل درباره متغیر سن حاکی از آن است که میانگین سنی پاسخگویان برابر با ۳۱ سال است. نتایج تحصیلات نشان می‌دهد که بیشترین تعداد (۳۹.۳ درصد) پاسخگویان سطح تحصیلاتشان دیپلم و کم‌ترین تعداد (۱/۳ درصد) پاسخگویان بی‌سواد هستند. یافته‌های توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش نشان داد که ۳۱۳ نفر (۸۱/۵ درصد) از پاسخگویان در طول یک شبانه روز، تلویزیون داخلی تماشا می‌کنند و ۶۶ نفر (۱۷/۲ درصد) از پاسخگویان در طول یک شبانه روز اصلاً تلویزیون داخلی تماشا نمی‌کنند. این در حالی است که این تعداد در خصوص تلویزیون ماهواره‌ای، ۱۸۵ نفر (۴۸/۲ درصد) تماشاکنندگان و ۱۹۲ نفر (۵۰ درصد) عدم تماشا بوده است.

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

جدول شماره ۲: توزیع پاسخگویان برحسب سوالات سبک زندگی فرهنگی

م یانگیزه	کل		پاسخ نداده		خیلی زیاد		زیاد		تا حدودی		کم		خیلی کم		گویه
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۳	۱	۸۴	۰	۰	۱	۷	۱	۳	۴	۱	۱	۸	۲	۴	برنامه مذهبی
۳	۱	۸۴	۱	۰	۷	۸	۳	۱۹	۳	۱	۹	۶	۲	۵	برنامه صدا و سیما
۳	۱	۸۴	۰	۰	۱	۰	۳	۱۶	۳	۱	۹	۷	۳	۰	حضور در مکان زیارتی
۲	۱	۸۴	۲	۰	۱	۱	۱	۷	۲	۱	۲	۲	۸	۲	نماز جماعت
۲	۱	۸۴	۱	۰	۱	۰	۲	۳	۲	۱	۳	۲	۸	۱	انجمن محلی
۳	۱	۸۴	۱	۰	۱	۹	۲	۰	۳	۱	۱	۰	۳	۹	ارتباط با دوستان فرهنگی
۲	۱	۸۴	۰	۰	۱	۹	۲	۵	۳	۱	۶	۱	۶۳	تاثیر نشست فرهنگی	

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

داده های جدول ۲ توزیع و درصد پاسخگویان بر حسب سوالات سبک زندگی فرهنگی را نشان می دهد. بر اساس داده های جدول مذکور بیشترین میزان به ترتیب مربوط به ارتباط با دوستان فرهنگی (۳/۲۱ از ۵)، حضور در مکان زیارتی (۳/۲۰) و برنامه صدا و سیما (۳/۰۲) بوده است از سوی دیگر کم ترین میزان به نماز جماعت (۲،۷۲ از ۵) و انجمن محلی (۲/۸۵) بوده است.

جدول شماره ۳: توزیع پاسخگویان بر حسب سبک زندگی فرهنگی

میزان بعد فرهنگی	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی کم	۲۶	۷،۳	۷،۳
کم	۳۹	۱۰،۹	۱۸،۲
تا حدودی	۸۸	۲۴،۶	۴۲،۹
زیاد	۱۴	۳،۹	۸۲،۱
خیلی زیاد	۶۴	۱۷،۹	۱۰۰
جمع کل	۳۵ ۷	۱۰۰	-
میانگین	3.49		

بر اساس برآورد کلی از وضعیت سبک زندگی فرهنگی بیشترین میزان عمل به سبک زندگی فرهنگی توسط پاسخگویان مربوط به سطح زیاد با ۱۴۰ فراوانی می باشد.

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

جدول شماره ۴: توزیع پاسخگویان بر حسب سوالات اوقات فراغت و تربیت بدنی

م یانگین ن	کل		پاسخ نداده		خیلی زیاد		زیاد		تا حدودی		کم		خیلی کم		گویه
	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	
۲ ۰,۵۳	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۱ ,۸	۱ ۰	۱ ۴,۶	۶ ۰	۹ ,۹	۸ ۰	۲ ۱,۴	۱ ۲	۲ ۰,۱	۷ ۰	۳ ۲,۳	۱ ۲۴	فعالیت هنری
۲ ۰,۲۴	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۲ ,۱	۱ ۰	۷ ,۳	۸ ۰	۷ ,۸	۰ ۰	۲ ۱,۹	۱ ۴	۲ ۵,۸	۹ ۰	۳ ۵,۲	۱ ۳۵	حضور در سینما
۳ ۰,۱۹	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۱ ,۸	۱ ۰	۳,۸	۳ ۰	۲ ۴	۲ ۰	۳ ۸,۸	۱ ۴۹	۱ ۰,۹	۲ ۰	۱ ۰,۷	۴ ۱	سفر زیارتی
۳ ۰,۳۵	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۰ ,۳	۱ ۰	۹,۸	۶ ۰	۲ ۷,۱	۰ ۰,۴	۳ ۰,۷	۱ ۱۸	۱ ۳	۰ ۰	۹ ,۱	۳ ۵	اوقات فراغت با خانواده
۳ ۰,۰۲	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۰ ,۸	۱ ۰	۴,۱	۴ ۰	۲ ۳,۷	۱ ۰	۲ ۹,۲	۱ ۱۲	۱ ۵,۶	۰ ۰	۱ ۶,۷	۶ ۴	ورزش عمومی
۲ ۰,۰۸	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۱ ,۶	۱ ۰	۶ ,۸	۶ ۰	۷ ,۸	۰ ۰	۱ ۷,۴	۱ ۷	۲ ۱,۴	۲ ۰	۴ ۵,۱	۱ ۷۳	تیرانداز ی-شنا و...
۲ ۰,۳۴	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۱ ,۶	۱ ۰	۰,۹	۲ ۰	۱ ۳,۳	۱ ۰	۱ ۷,۲	۱ ۶	۱ ۴,۶	۶ ۰	۴ ۲,۵	۱ ۶۳	ورزش قهرمانی

داده های جدول ۴ توزیع و درصد پاسخگویان بر حسب سوالات گذران اوقات فراغت نشان می دهد. بر اساس داده های جدول مذکور بیشترین فعالیت ها به ترتیب مربوط به گذران با خانواده (۳/۳۵ از ۵)، سفر زیارتی (۳/۱۹) و ورزش های (۳/۰۲) بوده است. از سوی دیگر کم

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

ترین میزان فعالیت به حضور در سینما (۲۴،۲ ز ۵) و ورزش هایی چون تیراندازی و شناو ... (۲،۰۸) بوده است.

جدول شماره ۵: توزیع پاسخگویان برحسب اوقات فراغت

اوقات فراغت	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی کم	۷۷	۱۱،۵	۱۱،۵
کم	۱۲	۳۲،۸	۴۴،۳
تا حدودی	۱۳	۳۵،۷	۷۹،۹
زیاد	۵۹	۱۵،۴	۹۵،۳
خیلی زیاد	۱۸	۴،۷	۱۰۰
جمع کل	۳۸	۱۰۰	-
میانگین	۴	۲،۶۹	

در بحث استفاده از اوقات فراغت در برنامه های پاسخگویان بیشترین میزان مربوط به گزینه تا حدودی با تعداد ۱۳۷ می باشد.

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

جدول شماره ۶: توزیع پاسخگویان بر حسب سوالات سبک زندگی موسیقیایی

م یانگی ن	کل		پاسخ نداده		خیلی زیاد		زیاد		تا حدودی		کم		خیلی کم		گویه
	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	
۳ ،۲۰	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۰	۰	۲ ۰،۳	۱ ۸	۲ ۵،۳	۱ ۷	۲ ۵،۵	۱ ۸	۱ ۲،۲	۱ ۷	۱ ۶،۷	۶ ۴	گوش دادن به موسیقی سنتی
۳ ،۲۰	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۰ ،۵	۰	۱ ۷،۷	۱ ۸	۲ ۹،۴	۱ ۱۳	۲ ۵،۵	۱ ۸	۱ ،۴	۱ ۶	۱ ۷،۴	۶ ۷	موسیقی پاپ ایرانی
۲ ،۶۷	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۲ ،۱	۱	۱ ۳،۵	۱ ۲	۱ ۵،۶	۱ ۰	۲ ۳،۲	۱ ۹	۱ ۶،۷	۱ ۴	۲ ۸،۹	۱ ۱۱	موسیقی جاز
۲ ،۴۰	۱ ۰۰	۱ ۳۸ ۴	۲ ،۳	۱	۱ ۲	۱ ۶	۱ ۲	۱ ۶	۱ ۷،۷	۱ ۸	۱ ۷،۴	۱ ۷	۳ ۸،۵	۱ ۴۸	موسیقی خارجی
۳ ،۱۶	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۰ ،۵	۰	۱ ۶،۱	۱ ۲	۲ ۶	۱ ۰۰	۲ ۹،۴	۱ ۱۳	۱ ۳،۸	۱ ۳	۱ ۴،۱	۵ ۴	مداحی
۲ ،۸۰	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۰ ،۸	۰	۱ ،۹	۱ ۸	۲ ۰،۳	۱ ۸	۳ ۱،۵	۱ ۲۱	۱ ۵،۴	۱ ۹	۲ ۲،۱	۸ ۵	سخنرازی
۳ ،۲۱	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۰ ،۸	۰	۱ ۵،۴	۱ ۹	۲ ۶،۶	۱ ۰،۲	۳ ۳،۳	۱ ۲۸	۱ ۱،۵	۱ ۴	۱ ۲،۵	۴ ۸	دعا و نیایش

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

داده های جدول ۶ توزیع و درصد پاسخگویان بر حسب سوالات سبک زندگی موسیقیایی را نشان می دهد. بر اساس داده های جدول مذکور بیشترین میزان فعالیت در این سبک به ترتیب مربوط به دعا و نیایش (۳/۲۱ از ۵)، موسیقی پاپ (۳/۲۰) و موسیقی سنتی (۳/۲۰) بوده است. موسیقی خارجی (۲/۴۰) و موسیقی جاز (۲/۶۷) بوده است

جدول شماره ۷: توزیع پاسخگویان بر حسب سبک زندگی موسیقیایی

موسیقی	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی کم	۱۳	۳,۴	۳,۴
کم	۱۰ ۴	۲۷,۱	۳۰,۵
تا حدودی	۱۷ ۲	۴۴,۸	۷۵,۳
زیاد	۸۱	۲۱,۱	۹۶,۴
خیلی زیاد	۱۴	۳,۶	۱۰۰
جمع کل	۳۸ ۴	۱۰۰	-
میانگین	۲,۹۴		

در بحث سبک زندگی موسیقیایی و مداحی بیشترین مصرف مربوط به سطح تا حدودی با تعداد فراوانی ۱۷۲ بوده است.

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

جدول شماره ۸: توزیع پاسخگویان برحسب سوالات فعالیت‌های روزانه

م یانگهی ن	کل		پاسخ نداده		خیلی زیاد		زیاد		تا حدودی		کم		خیلی کم		گویه
	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	
۳	۱	۸۴	۰	۰	۲	۴	۳	۲۹	۲	۶,۸	۰	۳	۶	۲	گذران اوقات با دوستان
۳	۱	۸۴	۱	۴	۱	۳	۲	۵	۳	۵,۴	۱	۸	۹	۳	گذار در مکان عمومی
۳	۱	۸۴	۰	۰	۱	۴	۲	۵	۳	۴,۱	۱	۹	۸	۳	حضور در پارک
۳	۱	۳۸ ۴	۰	۰	۲	۰	۳	۲۶	۳	۰,۲	۱	۹	۵	۲	دید و بازدید
۲	۱	۸۴	۲	۱	۱	۲	۱	۲	۱	۹,۸	۱	۷	۳	۱	در کنار جنس مخالف بودن
۲	۱	۸۴	۰	۰	۱	۲	۱	۴	۳	۷,۸	۱	۰	۱	۵	حضور در مهمانی
۲	۱	۸۴	۰	۰	۱	۸	۱	۰	۲	۸,۴	۱	۸	۲	۱	صرف غذا در رستوران

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

داده های جدول ۸ توزیع و درصد پاسخگویان بر حسب فعالیت های روزانه را نشان می دهد. بر اساس داده های جدول مذکور بیشترین میزان فعالیت به ترتیب مربوط به گذران اوقات با دوستان (۳/۶۱ از ۵) و دید و بازدید و صلہ رحم (۳/۴۹) بوده است. از سوی دیگر کم ترین میزان فعالیت به در کنار جنس مخالف بودن (۲,۶۳ از ۵) و صرف گذار در رستوران (۲/۵۵) بوده است.

جدول شماره ۹: توزیع پاسخگویان بر حسب ارتباط با دیگران و صلہ رحم

ارتباط با دیگران	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی کم	۳۱	۸,۱	۸,۱
کم	۹۵	۲۴,۹	۳۳
تا حدودی	۱۴ ۴	۳۷,۷	۷۰,۷
زیاد	۸۱	۲۱,۲	۹۱,۹
خیلی زیاد	۳۱	۸,۱	۱۰۰
جمع کل	۳۸ ۲	۱۰۰	-
میانگین		۲,۹۶	

در بحث تعامل و ارتباط علی الخصوص صلہ رحم به عنوان یک برنامه شاخص مذهبی بیشترین میزان مربوط به سطح تا حدوی می باشد.

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

جدول شماره ۱۰: توزیع پاسخگویان برحسب بحث‌های تربیتی

م یانگیزه	کل		پاسخ نداده		خیلی زیاد		زیاد		تا حدودی		کم		خیلی کم		گویه
	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	د رصد	ت عداد	
۳ ،۰۲	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۳ ،۹	۵ ۰	۱ ۲،۵	۱ ۸	۲ ۵،۵	۱ ۸	۲ ۸،۴	۱ ۰۹	۱ ۱،۵	۴ ۰	۱ ۸،۲	۷ ۰	شرکت در جلسه تربیتی
۳ ،۶۳	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۱ ،۳	۵ ۰	۲ ۷،۶	۱ ۰،۶	۳ ۰،۲	۱ ۱۶	۲ ۶	۱ ۰۰	۶ ،۵	۲ ۵	۸ ،۳	۳ ۲	اصلاح از آسیب ماهواره
۳ ،۴۲	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۱ ،۶	۶ ۰	۱ ۹،۵	۱ ۵	۳ ۱	۱ ۱۹	۳ ۰،۲	۱ ۱۶	۷ ،۳	۲ ۸	۱ ۰،۴	۴ ۰	سخنران ی خطبا
۳ ،۰۱	۱ ۰۰	۱ ۳۸ ۴	۲ ،۱	۱ ۰	۹ ،۶	۱ ۷	۲ ۲،۹	۱ ۸	۳ ۶،۲	۱ ۳۹	۱ ۷،۲	۶ ۶	۱ ۲	۴ ۶	استفاده از ظرفیت جامعه
۲ ،۸۴	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۳ ،۹	۵ ۰	۷ ،۶	۱ ۹	۱ ۶،۴	۱ ۳	۳ ۸،۸	۱ ۴۹	۱ ۹،۸	۶ ۶	۱ ۳،۵	۵ ۲	استفاده از کتب و نشریات
۳ ،۰۷	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۲ ،۹	۱ ۰	۹ ،۴	۱ ۶	۳ ۰،۲	۱ ۱۶	۳ ۰،۷	۱ ۱۸	۱ ۲،۲	۶ ۷	۱ ۴،۶	۵ ۶	برگزاری همایش‌ها و ...
۳ ،۲۳	۱ ۰۰	۱ ۸۴	۲ ،۱	۱ ۰	۱ ۳،۳	۱ ۱	۳ ۳،۳	۱ ۲۸	۲ ۶،۳	۱ ۰۱	۱ ۲،۸	۹ ۹	۱ ۲،۲	۴ ۷	میزان استفاده از

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی نقش سازمان‌های فرهنگی استان هرمزگان در تحقق سبک زندگی اسلامی در جامعه هرمزگان صورت گرفته است. سبک زندگی اسلامی ریشه در آموزه‌های دین اسلام اعم از قرآن کریم و روایات سنت و سیره معصومان علیهم السلام دارد و درصدد تعیین و تعریف ارزش‌ها و نگرش‌ها و هویت فرد مسلمان اعم از جوانب فردی و اجتماعی او دارد. از طرفی ظرفیت عظیم اقشار جامعه از جمله دانشجویان و اساتید، حقوقدانان، طلاب، اساتید، صدا و سیما و... در در بخش یافته‌های توصیفی مشخص گردید که از مجموعه ۳۸۴ پاسخگوی پژوهش تعداد ۱۴۴ نفر (۳۷/۵٪) را زنان و تعداد ۲۴۰ نفر (۶۲/۰۵٪) مردان تشکیل داده‌اند. میانگین سنی ۳۱ بوده است، همچنین تعداد ۴۰/۶۴٪ درصد از پاسخگویان مجرد و تعداد ۵۷/۸٪ درصد آنان متأهل باشد. یافته‌های توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش نشان داد که ۳۱۳ نفر (۸۱/۵٪ درصد) از پاسخگویان در طول یک شبانه روز، تلویزیون داخلی تماشا می‌کنند و ۶۶ نفر (۱۷/۲٪ درصد) از پاسخگویان در طول یک شبانه روز اصلاً تلویزیون داخلی تماشا نمی‌کنند. این در حالی است که این تعداد در خصوص تلویزیون ماهواره ای، ۱۸۵ نفر (۴۸/۲٪ درصد) تماشاکنندگان و ۱۹۲ نفر (۵۰٪ درصد) عدم تماشا بوده است. سبک زندگی در پژوهش حاضر از پنج بعد (فرهنگی، اوقات فراغت، موسیقایی، ارتباط با دیگران، تربیتی) بوجود آمده است. بیشترین توزیع فراوانی سبک زندگی فرهنگی پاسخگویان مربوط به سطح زیاد، ۱۴۰ نفر (۳۹/۲٪ درصد) و میانگین سبک زندگی فرهنگی پاسخگویان متوسط رو به بالا یعنی ۳/۴۹ از ۵ است. میانگین داده‌های مربوط به گذران اوقات فراغت نشان می‌دهد که بیشترین فعالیت‌ها مربوط گذران با خانواده و سفر زیارتی و ورزش‌های عمومی می‌باشد. میانگین سبک زندگی موسیقایی نشان می‌دهد که بیشترین میزان فعالیت در این سبک مربوط به گوش دادن به دعا و نیایش و موسیقی پاپ و سنتی در رده‌های بعدی قرار می‌گیرند. میانگین داده‌های سبک زندگی صله رحم و ارتباط با دیگران نشان می‌دهد که بیشتر بین فعالیت مربوط به گذران اوقات با دوستان و دید و بازدید و صله رحم و کم‌ترین میزان مربوط به در کنار جنس

مخالف بودن می باشد. داده های مربوط به سبک زندگی تربیتی نشان می دهد که بیشترین میانگین مربوط به صرفه جویی در حوزه اقتصاد و اطلاع از آسیب های ماهواره و سخنرانی خطبا و هم چنین کم ترین میزان مربوط به استفاده از کتاب و نشریات می باشد.

لذا بر اساس برآورد دقیقی که از وضعیت سبک زندگی در بخش های فرهنگی، موسیقیایی، اوقات فراغت، ارتباط و تعامل با دیگران، صله رحم و سبک زندگی تربیتی معرفتی در ادامه می توان راهکارهای کاربردی زیر را جهت اجرای بهتر و موفق تر سیاست های فرهنگی معاونت ها و رده های قشری ارائه کرد:

ارائه پیشنهادات :

براساس نقش سازمان ها و نهادهای فرهنگی (اداره ارشاد، سازمان تبلیغات، شورای فرهنگ عمومی شهرستان، دانشگاهها و موسسات آموزش عالی، بسیج، حوزه های علمیه، آموزش و پرورش) در جهت ارایه الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت

زمینه ها و اقدامات متعددی تحت مدیریت شبکه واحد باید انجام شود و از کارهای جزیره ای پراکنده جلوگیری شود. زمینه سازی و ایجاد حسن نیاز به سبک زندگی اسلامی، تامین اعتبار و بودجه، برنامه ریزی جامع و دقیق به همراه کار و فعالیت جهادی با همت و فعالیت مضاعف البته تا زمان تحقق کامل این هدف که منتهی به تمدن نوین اسلامی خواهد شد. نباید دست رو دست گذاشت و شاهد اثرات مخرب فرهنگ غربی و سبک زندگی بیگانه باشیم.

- تدوین نقشه راه و ترسیم خط مشی سبک زندگی استان و ظرفیت سازی و کشاندن موضوعات پایان نامه های تحقیقاتی دانشجویی با محوریت سبک زندگی
- ایجاد تعامل بین حوزه و دانشگاه ها
- انجام کار گروهی و دسته جمعی و به دور از تعصب و پرهیز از صرف گفتن و در واقع وارد حوزه عمل شدن به طور دسته جمعی و دوری از تعصبات کورکورانه و تحجرهای

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی ام و سی و یکم اردیبهشت ماه ۱۳۹۴

بیجا و جلوگیری از دخالت های بی جا در تصمیم گیری ها و پرهیز از لج و لجاجت در فعالیت هایی که در این زمینه انجام می شود.

در بعد آموزشی، تربیتی و پرورشی

الف) در راستای تعلیم خانواده ها در جهت تربیت فرزندان راهکار های ذیل پیشنهاد می شود:

- برگزاری کارگاه ، همایش ها، دوره های آموزشی آشنایی با سبک زندگی اسلامی و مفاهیم آن در مدارس
- تشویق فرزندان با هدایای حاوی مطالب سبک زندگی اسلامی مانند کتاب ، لوح فشرده و برچسب های تشویقی و لوازم تحریر
- ایجاد عادات خوب در فرزندان برای رسیدن به سبک زندگی مانند وقت شناسی، صرفه جویی ، احترام به معلم ، اتحاد و خانواده
- ب) آموزش فرزندان در مجامع فامیلی و دوستانه
- می توان برنامه ریزی کرد و فرهنگ سازی کرد خانواده ها در محافل و مجالس میهمانی هایشان مقرر کنند مثلاً هفته ای یک بار به صورت دوره ی به دعوت هریک از فامیل و دوستان جلسات بررسی و ارزیابی سبک زندگی اسلامی و راه های تحقق آن برگزار نمایند. فایده این جلسات این است که به علاوه بر دید و بازدید و انجام سنت پسندیده ی صلح رحم مجموعه مفیدی از مطالب اخلاقی و فرهنگی را به فرزند یاد اوری می کند و به گفتمان سازی و ترویج سبک زندگی کمک می کند.

در بعد آموزش مدیران تربیتی و معلمان و فرهنگیان

- تشویق معلمان برای ارائه مقالات در زمینه سبک زندگی در جشنواره ها و همایش ها

چهارمین کنگراس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی ام و سی و یکم اردیبهشت ماه ۱۳۹۴

- آموزش مدیران برای تقویت و حفظ درجه ی ارزشی دانش آموزان، در این راستا مدیران تربیتی می توانند به موارد ذیل عمل کنند
  - دخیل کردن در کار های تربیتی و فرهنگی مثل تزئین نمازخانه و عمومی اصلاح سبک زندگی
  - برگزاری مسابقات با محوریت سبک زندگی ، جشن ها و اعیاد در مدارس
  - معرفی آثار خوب در این راستا به دانش آموزان
- از آنجا که مسائل خبری و تهیه برنامه های تربیتی ، آموزشی و تبلیغی از جمله وظایف صدا و سیما است، لذا باید در انعکاس اخبار و انتقال سبک زندگی اسلامی به موارد ذیل توجه کند.
- ساخت برنامه های مستند مبارزه با سبک زندگی غربی و ترویج سبک زندگی اسلامی
- تهیه و پخش فیلم های سینمایی، پویا نمایی و ... مناسب جهت مقاطع سنی مختلف در راستای ترویج سبک زندگی اسلامی
- برگزاری مسابقات سبک زندگی اسلامی برای کودکان و نوجوانان
- ساخت برنامه هایی که عواقب دنیوی و اخروی سبک زندگی اسلامی را به نمایش بگذارد.
  - جلوگیری از نمایش فیلم های تجملی و اسراف گرایانه که به طریقی تجمل و اسراف و دوری از سبک زندگی اسلامی را به صورت پنهان و زیبا جلوه داده اند
  - برنامه هایی در خصوص بررسی سبک زندگی اسلامی با استفاده از مفاهیم قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه و ادعیه و زیارات

در بعد فرهنگی، تربیتی، علمی

- ایجاد، توسعه و حمایت از مؤسسات فرهنگی، کانون های فکری معرفتی موثر در بحث الگوی اسلامی ایران پیشرفت - سبک زندگی اسلامی و علوم انسانی اسلامی
- زمینه سازی جهت انجام مطالعات و تحقیقات پیرامون فرهنگ عمومی در زمینه سبک زندگی اسلامی و استفاده از نتایج آن در برنامه ریزی فرهنگی
- شناسایی و حمایت از نویسندگان فکری و ناشرانی که تألیف و چاپ مقاله - کتاب در زمینه گسترش سبک زندگی اشتغال دارند
- تشویق سر گروهها، سرمربیان، مربیان و اساتید شجره طیبه صالحین جهت ارائه مقالات در زمینه ی سبک زندگی اسلامی در جشنواره ها، همایش ها، نشست های صالحین و کارگاه های آموزشی معرفتی بصیرتی
- دانشجویان و معاونت پژوهشی دانشگاه باید در دانشگاه ها به برگزاری نشست ها و سیمینارهای علمی پژوهشی و برگزاری کارگاه های فکری با موضوع سبک زندگی و آسیب شناسی از سبک زندگی رایج بپردازد.
- شناسایی استعدادهای درخشان دانشجویان ب جهت بهره گیری از قابلیت آنها در مطالعات راهبردی سبک زندگی اسلامی در استان و دانشگاه ها
- تهیه و ارائه اولویت های پژوهشی مطالعات راهبردی سبک زندگی اسلامی، شاخص های سبک زندگی غربی - نقد و آسیب شناسی علوم انسانی رایج در قالب پیشنهاد برای موضوعات پایان نامه های رشته های علوم انسانی به دانشجویان و اساتید.
- هماهنگی برنامه های فرهنگی دانشگاه ها با نهادها و تشکل های دیگر مثل انجمن اسلامی مستقل و دفتر نهاد رهبری دانشگاه ها و انجمن های علمی رشته های علوم انسانی با همکاری معاونت فرهنگی اجتماعی دانشگاه ها

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

- برگزاری جلسات آزاداندیشی و مناظره و کرسی های نظریه پردازی با حضور دانشجویان علمی و اساتید مطرح کشور
- ایجاد تشکل و قرارگاه فرهنگی محتوای با هدف کادر پروری و تربیت نیروی ارزشی در دانشگاه (نخبه پروری فکری سیاسی - فرهنگی)

منابع و ماخذ

- ابادری، یوسف (۱۳۸۱)، از طبقه اجتماعی تا سبک زندگی، دو فصلنامه نامه علوم اجتماعی (صص ۵۵-۵۶)، سال شانزدهم، شماره ۳۰، پاییز و زمستان
- احمد حسین شریفی و همکاران، ۱۳۹۲، همیشه بهار اخلاق و سبک زندگی، انتشارات دفتر نشر معارف دفتر نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاهها
- اسدی، علی (۱۳۸۰)، فرهنگ پذیری در آیینی ی روایات، پایان نامه ی کارشناسی ارشد، موسسه ی امام خمینی
- اسفندیاری، محمد (۱۳۷۵)، بعد اجتماعی اسلام، قم، نشر خرم
- افروغ، عماد (۱۳۷۹)، فرهنگ شناسی و حقوق فرهنگی، موسسه فرهنگ و دانش، چاپ اول
- بخشنده، فرهاد (۱۳۸۱)، اصول طراحی برنامه های فرهنگی، نشر تیراژه
- بهار، محمد تقی (۱۳۶۹)، سبک شناسی، جلد اول، امیر کبیر
- جعفری، محمد تقی (۱۳۷۳)، فرهنگ پیرو فرهنگ پیشرو، انتشارات علمی فرهنگی
- جوادی آملی، عبدالله، (۱۳۷۲)، انسان در اسلام، بیجا، مرکز نشر فرهنگی رجا

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴

- خامنه ای سید علی (۱۳۹۱) ، Khamenei.ir/bayanat/1391/aban
- خامنه ای، سید علی (۱۳۷۳)، فرهنگ و تهاجم فرهنگی برگرفته از سخنان مقام معظم رهبری، سازمان مدارک فرهنگی
- خبرگزاری رجا نیوز
- محمدتقی مصباح یزدی، ۱۳۸۴، اخلاق در قرآن، قم، موسسه امام خمینی
- مصباح یزدی، محمدتقی، (۱۳۸۴)، تحقیق و نگارش احمد حسین شریفی، قم، موسسه امام خمینی
- مطهری، مرتضی، (۱۳۶۸)، تعلیم و تربیت در اسلام، صدرا، شانزدهم
- مطهری-مرتضی، مجموعه آثار، جلد سوم، انتشارات صدرا
- الوانی، سید مهدی (۱۳۷۴)، مدیریت عمومی، نشرنی
- هانتینگتون، ساموئل پی، (۱۳۷۸)، ترجمه محمد علی حمیدرفیعی، تهران، دفتر پژوهشهای فرهنگی
- هفته نامه علمی فرهنگی ۹ دی
- امر به معروف و نهی از منکر سید حسن اسلامی در دانشنامه امام علی تهران پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی ۱۳۸۰
- شبانی، مسلم، بررسی جامعه شناسی اسلامی از دیدگاه موافقان و واکاوی ادله مخالفان، پایان نامه کارشناسی دانشگاه هرمزگان ۱۳۹۱

چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی‌ویکم اردیبهشت ماه ۱۳۹۴

- مرتضی ثابت قدم و غلامرضا خیرآبادی، شاخصه‌های خانواده‌کارآمد بر اساس مبنای علم و دین در تقویت نظام خانواده و آسیب شناسی آن، قم، موسسه امام خمینی ۱۳۸۶
- فصلنامه سیاسی علمی اخوت، فصل پنجم، مولفه‌های سبک زندگی اسلامی و چالش‌های فرا روی آن
- نشریه صالحین، معاونت تربیت آموزش سازمان بسیج